

סדר ומוסר בספר במדבר

Instruction over Chronology in Bamidbar

Chapter 1-10: A festive preparation for journey towards conquest and settlement

Chapters 11-36: a downward spiral of complaints, rebellion, infighting and treachery

פרקים א-י: סיזור המחנה, הכנה לכניסה לארץ

פרקים יא-לא: תרעומות ומחלוקות "מרג'לים", מרד, מי מריבה, עון בעל-פעור, בקלת ה"ג וה"ר

האם כך הם פני הדברים???

(1) במדבר א, א

וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר סִינַי בְּאַהֲל מוֹעֵד בְּאַחַד לַחֲדָשׁ הַשְּׁנַי בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִית לְיֵצֵאתֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאֵמֹר:

(2) רשב"ם במדבר א

במדבר סיני באהל מועד באחד לחדש השני - כל הדברות שנאמרו בשנה ראשונה קודם שהוקם המשכן כת' בהן בהר סיני, אבל משהוקם המשכן באחד לחדש בשנה שנייה לא יאמר בהר סיני אבל במדבר סיני באהל מועד. וכן מוכיח לפנינו דכת' ואלה תולדות אהרן ומשה ביום דבר [י"י] את משה בהר סיני, קודם שהוקם המשכן אז היו תולדות אהרן ארבעה ואלה שמות בני אהרן נדב ואביהוא ואלעזר ואיתמר, אבל לסוף בשנה שנייה שהוקם המשכן לא היו כי אם שנים, לפי שלבסוף כשהוקם המשכן בשנה שנייה נאמר ומת נדב ואביהוא לפני י"י במדבר סיני, במדבר סיני היו ארבעה ולבסוף שנים כי בו ביום שהוקם אהל מועד מתו נדב ואביהוא:

(3) במדבר ח, ה-ו

(ה) וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ו) קַח אֶת-הַלְּלוֹים מֵתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְטַהַרְתָּ אֹתָם:

(4) במדבר ט, א-ב

(א) וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר סִינַי בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִית לְיֵצֵאתֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן לֵאמֹר:

(ב) וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-הַפֶּסַח בְּמוֹעֵדוֹ:

(5) במדבר ז, א-ב

(א) וַיְהִי בַיּוֹם כָּלוּת מוֹשֶׁה לְהַקִּים אֶת-הַמִּשְׁכָּן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ וַיִּקְדַּשׁ אֹתוֹ וְאֶת-כָּל-כֵּלָיו וְאֶת-הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת-כָּל-כֵּלָיו

וַיִּמְשָׁחֵם וַיִּקְדַּשׁ אֹתָם: (ב) וַיִּקְרִיבוּ נְשֵׂאֵי יִשְׂרָאֵל רֵאשֵׁי בֵּית אֲבֹתָם הֵם נְשֵׂאֵי הַמִּטָּה הֵם הַעֲמֻדִים עַל-הַפְּקָדִים:

(6) במדבר ג, א-ד

(א) וְאַלֶּה תוֹלְדוֹת אֶהֱרֹן וּמֹשֶׁה בַּיּוֹם דִּבֶּר ה' אֶת-מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי: (ב) וְאַלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי-אֶהֱרֹן הַבְּכֹר נֹדָב וְאָבִיהוּא אֶלְעָזָר

וְאִיתָמָר: (ג) אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים הַמְּשַׁחִים אֲשֶׁר-מֵלֵא יָדָם לְכַהֵן: (ד) וַיָּמָת נֹדָב וְאָבִיהוּא לִפְנֵי ה' בְּהִקְרָבָם אִישׁ

זָרָה לִפְנֵי ה' בַּמִּדְבָּר סִינַי וּבָנִים לֹא-הָיוּ לָהֶם וַיִּכְהֶן אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר עַל-פְּנֵי אֶהֱרֹן אֲבִיהֶם:

(7) רשב"ם במדבר ג, א

ביום דבר י"י את משה בהר סיני - שזהו קודם שהוקם המשכן אז היו ארבעה. אבל בשנה שנייה שהוקם המשכן במדבר

סיני לא נשארו כי אם אלעזר ואיתמר, כמו שפירשתי למעלה בתחילת פרשה. שכל מקום שנאמר בהר סיני זהו

קודם שהוקם המשכן, אבל משנבנה אהל מועד לא נאמר אלא במדבר סיני:

(8) במדבר טו, א-ב

(א) וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל-אֶרֶץ מוֹשְׁבֹתֵיכֶם אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָכֶם:

(9) אבן עזרא במדבר ט"ו:ב'

כי תבאו אל ארץ מושבותיכם – נסמכה זאת הפרשה על שנחלשו ויתאבלו, לנחם הבנים להודיעם כי יבאו אל הארץ. והנכון, בעבור שנשאו קול כל העדה וחסאו, ונסלח להם בעבור תפלת משה, אמר: וכי תשגו ולא תעשו, והעד: ונסלח להם. והוצרך להזכיר משפט מנחות כל עולה וזבח, ובסוף: והנפש אשר תעשה ביד רמה רמז למעשיהם. והזכיר דבר המקושש, כי עשה ביד רמה. ומרוב חמלת השם על ישראל שם הציצית לזכר שלא יעשה אדם ביד רמה, או שלא ישכח.

(10) ר' יוסף בכור שור במדבר כ'

(ח) קח את המטה – להכות בסלע.

לפי הנראה לי: זהו מעשה שבויהי בשלח דכתיב ביה: והכית בצור ויצאו, אלא שלשם מספר איך פירנס הקב"ה את ישראל במן ושלו ומים במדבר, ואחר כך כתב כל אחד במקומו. ותדע שאחד הוא זה המעשה ואותו, דהתם כתיב: ויקרא שם המקום מסה ומריבה, ובזאת הברכה הוא אומר על זה המעשה שהקפיד הקב"ה על משה ואהרן: אשר נסיתו במסה תריבהו על מי מריבה, אלמא דמעשה אחד הוא. ואף בכאן כתיב: הם מי מריבת (קדש) מדבר צין, והתם נמי כתיב: ויסעו (כל עדת בני ישראל) במדבר סין. ומה שלא פירש כאן פירש שם, שאמר לו הקב"ה להכות בצור. וכן דרך פרשיות הרבה שסותם דבריו במקום אחד ומפרש במקום אחר, כגון פרשת מרגלים, דכתיב במשנה תורה שאמרו ישראל: נשלחה אנשים, ובשלח לך לא פירש, וכן הרבה.

(11) במדבר טו, לב-לו

(לב) וַיְהִי בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַר וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מִקְּשִׁישׁ עֵצִים בַּיּוֹם הַשֵּׁבִי: (לג) וַיִּקְרְבוּ אֹתוֹ הַמִּצְאִים אֹתוֹ מִקְּשִׁישׁ עֵצִים אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן וְאָל כָּל-הָעֵדָה: (לד) וַיִּנְיְחוּ אֹתוֹ בְּמִשְׁמַר בִּי לֹא פָרַשׁ מִדֵּי-עֲשֵׂה לּוֹ: (לה) וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה מוֹת יוֹמָת אִישׁ רְגוּם אֹתוֹ בְּאֲבָנִים כָּל-הָעֵדָה מִחוּץ לַמַּחֲנֶה: (לו) וַיִּצְיֵאוּ אֹתוֹ כָּל-הָעֵדָה אֶל-מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ בְּאֲבָנִים וַיָּמָת כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת-מֹשֶׁה:

(12) ויקרא א, א-ג

(א) וַיִּקְרָא אֶל-מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו **מֵאֵהָל מוֹעֵד** לֵאמֹר: (ב) דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִדְם כִּי-יִקְרִיב מִכֶּם קִרְבָּן לָהּ מִן-הַבְּהֵמָה מִן-הַבֶּקֶר וּמִן-הַצֹּאן תִּקְרְבוּ אֶת-קִרְבְּנֵיכֶם: (ג) אִם-עֲלָה קִרְבְּנוֹ מִן-הַבֶּקֶר זָכָר תָּמִים יִקְרִיבוּ אֶל-פֶּתַח אֵהָל מוֹעֵד יִקְרִיב אֹתוֹ לְרֹעֵנוּ לִפְנֵי ה':...מנחה...שלמים...חטאת...אשם

(13) ויקרא ו, א-ב

(א) וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) צֹ אֶת-אַהֲרֹן וְאֶת-בְּנָיו לֵאמֹר זֹאת תֹּרַת הָעֹלָה הוּא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָה עַל-הַמִּזְבֵּחַ כָּל-הַלֵּילָה עֲדֵי-הַבֶּקֶר וְאִשׁ הַמִּזְבֵּחַ תִּיקָד בּוֹ...מנחה...חטאת...אשם...שלמים

(14) ויקרא ז, ז-לח

(ז) זֹאת תֹּרַת הָעֹלָה לַעֲלֹה לַמִּנְחָה וְלַחֲטָאת וְלָאִשׁ וְלַמְלוּאִים וְלַזִּבְחַת הַשְּׁלָמִים:

(ח) אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת-מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי בַּיּוֹם צִוָּה אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהִקְרִיב אֶת-קִרְבְּנֵיהֶם לָהּ **בְּמִדְבַר סִינַי**:

(15) רשב"ם ויקרא ז:לח

בהר סיני – ובסוף המקרא אומ': במדבר סיני. עקב כי תחלת מצות הקרבנות היה בהר סיני טרם הוקם המשכן להקריב בו כאשר יוקם המשכן, והעד: להקריב קרבנכם במדבר סיני. }